

Píše Luboš Merhaut

(E*forum, 02. 06. 2021)

Kniha **František Kobliha** (Arbor vitae a Památník národního písemnictví, 2019) je pozoruhodným artefaktem a zároveň nevšedním příspěvkem k tématu možnosti specifického uměleckého propojení výtvarného obrazu a poetického slova, resp. jeho osobité realizace sycené modernismem a estetickým idealismem přelomu devatenáctého a dvacátého století. Konceptně ji připravil, uspořádal a velkoryse výtvarně vypravil grafik, ilustrátor a designér **Pavel Růt**, a to v duchu sběratelské a bibliofilské tradice počínající v období fin de siècle: „Mimo běžné vydání vychází 100 číslovaných výtisků v kožené vazbě, opatřené ochranným pouzdrům, a doplněných o originální grafický list (ex libris) Františka Koblihy. Prvních 10 výtisků je doplněno o sled tří grafických listů.“ Povahou, grafickou úpravou i neobvyklým formátem (226 x 345 mm) navazuje na bilingvní, česko-německou Růtovu publikaci *Hugo Steiner-Prag* (Arbor vitae, 2018).

Obrazově založená monografie zahrnuje tři pojednání. V úvodním Otto M. Urban (*Umění země a snění*) charakterizuje Koblihovu tvorbu z let 1906–1925, určující inspirace, hledání a kultivování vlastního výrazu a stylu v dobových souvislostech; osvětluje cykly dřevorytů z tohoto autorova zásadního a vrcholného období spjatého se symbolismem a s estetismem okruhu *Moderní revue*, zvláště s estetickým myšlením Arnošta Procházky a posléze Miloše Martena; vyznačuje Koblihovy duchovní a tematické proměny a konstanty v daném období, i to, jak se zrcadlily v jeho výtvarných kritikách, postihuje Koblihův zvláštní lyrismus, spojnice redonovské, bernardovské ad. Gustav Erhart poté ve stati o Koblihově tvorbě z let 1926–1962 (*Vytrvalý vyznavač nadčasové Krásy*) ukazuje kontinuitu jeho technické a stylistické vyhraněnosti a exkluzivity, utvářející svébytný svět, který nepodléhal novým dobovým tendencím a výbojům; vedle dalších grafických cyklů se věnuje i Koblihovým pracím malířským, senzitivním reflexím krajinným, místopisným a cestopisným aj., florální motivice, spirituálně laděným dílům a souborům vesmírných vizí a fantazií.

Pojetí Koblihovy knižní tvorby a její jednotlivé oblasti přehledně pozoruje a vykládá Karel Kolařík (*Skryté možnosti*): jako „dialog“ s literárními žánry, díly a motivy, realizovaný v knižních ilustracích i ve volné tvorbě inspirované poezií, v moderní, resp. modernistické, organicky působivé (typo)grafické úpravě a výzdobě knih, v příspěvcích knižní kultuře a bibliofilské produkci. Upozorňuje na autorův důraz na „jedinečnost ztvárnění krásné knihy, podmíněnou odpovědným porozuměním literárnímu dílu“ (s. 284), a na integritu, provázanost jednotlivých součástí knižního celku a jejich provedení, prohlubující možnosti čtenářského rozumění či prožitku. A mj. resumuje: „František Kobliha svými knižními úpravami prokázal, že výtvarné

umění může zdařile *parafrázovat* literární dílo, aniž by se vzdalo vlastní řeči a omezilo se na pouhou reprodukci děje a popisů“ (s. 352). – Jedinečné sepětí obrazu a slova, jež se předvádí v přítomné publikaci, odpovídá mimořádnému vztahu obrazů a slov, výtvarnictví a literatury v Koblihově tvorbě. Dokladem je i *Soupis knižního a grafického díla Františka Koblihy* – s oddíly evidujícími knižní úpravy, výběr ilustrací pro periodika, volnou grafiku (dle původního autorského soupisu) a užitou grafiku; dále přináší výběrovou bibliografii Koblihovy kritiky a publicistiky i literatury o jeho životě a díle.

Kniha *František Kobliha* má neběžnou hmotnou váhu, především má ovšem zásadní závažnost. Reprezentativně – v množství znamenitých reprodukcí – konečně představuje osobnost a dílo grafika a kreslíře, jenž se soustavně a nezaměnitelně věnoval práci s papírem, knihou, bibliofilii. Znázorňuje a podtrhuje jeho typické rysy a výjimečnost, podoby a aktualizace metody symbolismu, expresivnost i ornamentálnost, temnou meditativnost a spiritualitu v úsilí o syntetičnost a sugestivitu – ve znamení ideálu jedinečného a nejvyššího umění v protikladu k materiální všednosti a přizemnosti: příznačně například ve variacích gest rukou, napřažených, zdviháných, vztahovaných do výšin či do neznáma...

(z cyklu Máj, 1910–11)

Vanitas (s. d.)

František Kobliha. Ed. a obrazová a grafická úprava Pavel Růt, texty Gustav Erhart, Karel Kolařík a Otto M. Urban. Řevnice / Praha: Arbor vitae / Památník národního písemnictví, 2019, 384 s.

www.ipsl.cz